

Сьогодні
20.01.2023

5-Б

Найбільший спільний дільник (НСД). Правило знаходження НСД. Взаємно прості числа

48	<u>2</u>	36	<u>2</u>
24	<u>2</u>	18	<u>2</u>
12	<u>2</u>	9	<u>3</u>
6	<u>2</u>	3	<u>3</u>
3	<u>3</u>	1	
1			

Сьогодні
20.01.2023

Повідомлення теми уроку та мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів

Мета уроку:
сформувати поняття про спільний
дільник кількох чисел, найбільший
спільний дільник (НСД), взаємно
прості числа; навчитися
користуватися алгоритмом
знаходження НСД кількох чисел.

Поняття про найбільший спільний дільник

Найбільшим спільним дільником кількох натуральних чисел називають найбільше натуральне число, на яке ділиться кожне з цих чисел.

Найбільший спільний дільник чисел a і b позначають так: НСД (a ; b).

Наприклад, можна записати, що $\text{НСД}(32; 24) = 8$

Найбільший спільний дільник кількох чисел
дорівнює добутку спільних простих множників
розкладу цих чисел

Задача 1. Знайти НСД (630; 1470).

Розв'язання. Розкладемо числа 630 і 1470 на прості множники і підкреслимо ті з них, які є спільними в обох розкладах:

$$630 = 2 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7;$$

$$1470 = 2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7 \cdot 7.$$

$$\text{Отже, НСД (630; 1470) = } 2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7 = 210.$$

Відповідь: 210.

630	2
315	3
105	3
35	5
7	7
1	

1470	2
735	3
245	5
49	7
7	7
1	

Найбільший спільний дільник кількох чисел дорівнює добутку спільних простих множників розкладу цих чисел

Задача 2. Знайти НСД (60; 140; 220).

Розв'язання.

Маємо: $60 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 5$; $140 = 2 \cdot 2 \cdot 5 \cdot 7$;

$220 = 2 \cdot 2 \cdot 5 \cdot 11$.

Отже, $\text{НСД}(60; 140; 220) = 2 \cdot 2 \cdot 5 = 20$.

Відповідь: 20

Щоб знайти найбільший спільний дільник кількох чисел, достатньо:

- 1) Розкласти ці числа на множники.
- 2) Виписати всі спільні прості множники у знайдених розкладах і обчислити їх добуток.

Задача 3. Знайти НСД (8; 64; 320).

Розв'язання. Оскільки числа 64 і 320 діляться на 8, то НСД (8; 64; 320) = 8. Відповідь: 8.

Якщо серед даних чисел є дільник усіх інших з даних чисел, то він і буде найбільшим спільним дільником цих чисел. Якщо розклади чисел на прості множники не мають спільних множників, то найбільшим спільним дільником цих чисел є число 1

Поняття про взаємно прості числа

Два натуральні числа, найбільший спільний дільник яких дорівнює 1, називаються взаємно простими числами.

Наприклад, числа 12 і 35 — взаємно прості, адже НСД $(12; 35) = 1$. Числа ж 15 і 18 не є взаємно простими, бо мають спільний дільник — число 3.

Робота з підручником

Завдання № 1026.

Знайди найбільший спільний дільник чисел:

1) 78 і 195; 2) 35 і 18; 3) 210 і 120;

Розв'язування:

1) $78 = 2 \cdot 3 \cdot 13$; $195 = 3 \cdot 5 \cdot 13$; НСД (78;195) = $3 \cdot 13 = 39$;

2) $35 = 5 \cdot 7$; $18 = 2 \cdot 3 \cdot 3$; НСД (35;18) = 1;

3) $210 = 2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7$; $120 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 5$; НСД(210;120) = $2 \cdot 5 = 10$

Робота з підручником

Завдання № 1026.

Знайди найбільший спільний дільник чисел:

4) 735 і 70; 5) 4, 24 і 32; 6) 36, 54 і 72.

Розв'язування:

1) $735 = 3 \cdot 5 \cdot 7 \cdot 7$; $70 = 2 \cdot 5 \cdot 7$; НСД (735;70) = $5 \cdot 7 = 35$;

2) НСД (4;24;32) = 4 (число 4 ділиться на 24 і 32);

3) $36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 3$; $54 = 2 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3$; $72 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 3$;

НСД(36;54;72) = $2 \cdot 3 \cdot 3 = 18$.

Робота з підручником

Завдання № 1028

Запиши три числа, які з числом 12:

- 1) є взаємно простими;
- 2) не є взаємно простими.

Розв'язування:

1) 13, 15, 17;

2) 14, 16, 18.

Робота з підручником

Завдання №1032.

Чи є взаємно простими числа:

1) 3 і 100; 2) 35 і 133; 3) 143 і 209; 4) 2010 і 2012

Розв'язання:

1) НСД (3 ; 100) = 1 – взаємно прості;

2) НСД (35 і 133) = 7 – не взаємно прості;

3) НСД (143 і 209) = 11 – не взаємно прості;

4) НСД (2010 і 2012) = 2 – не взаємно прості.

1. Яке число називають найбільшим спільним дільником кількох чисел?
2. Як знайти найбільший спільний дільник кількох чисел?
3. Число a є дільником числа b . Чому дорівнює НСД (a ; b)? Які два числа називають взаємно простими?

Сьогодні
20.01.2023

Завдання для домашньої роботи

Опрацювати
підручник сторінки
167-169
Виконати завдання:
№. 1027, 1033.

Відправити на Human або електронну пошту smartolenka@gmail.com